

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Præcellentia Episcopalis Dignitatis

Alzedo, Mauricio de

Lugduni, 1630

De variis Episcoporu[m] titulis. cap. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62394)

DE VARIIS EPISCOPORVM
TITVLIS.

CAPVT DECIMVM.

Siximiam nomina
præstantes effectus
inducant, iuxta il-
lud quod à summo
Philosopho opti-
mè scriptum est,
4. Metaphysicæ, igitur non inutile
erit in honorem episcopalis digni-
tatis singularia nomina referre, qui-
bus meritissimè decoratur.

Episcopus tam à Magnatibus
Principibus, quàm à Canonicis &
subditis Dominus vocari debet.
*c. grauum. de excessibus Prælator. c. cum
clerici. de verborum significatione, l. 1.
tit. 5. part. 1. ibi: E por ende debemos te-
ner à los Obispos por Santos, e obede-
cellos y honorar los. como aquellos que
tienen lugar de los Apostoles l. 66. d. tit.
5. part. 1. Ibi: e la honrra que les deben
fazer de palabra, es que les llamen Se-
gnores, por los lugares honrrados que
tienen de los Apostoles. e la honrra que
les deben fazer defecho, es que se leuan-
ten a ellos, e les acoian bien, e les fagan
reuerencia en las otras cosas. & ibi
Montaluo, & Lopez, & in l. 1. tit. 25.
part. 4. Sebastianus de Medicis de le-
gibus p. 1. q. 14. fol. 164.*

Neque miretur qui eximij Al-
phonſi Regis constitutionem lege-
rit, tunc tanti episcopos fuisse ha-
bitos, vt hoc præclaro nomine de
Segnor decorarentur: nam antiqui-
tùs neque Imperatori, sed diis tantù
tribuebatur, patet ex Orosio lib. 6.
cap. 22. & ex Innocentio in sermon. 2.
de Natiuitate Domini, & ex Stepha-

no de Garibay Camalloa in compen-
dio historiali Hispania, lib. 9. cap. 2.
vbi citat Martialem & Suetonium
Tranquillum, & ex aliis relatis à
P. Iosepho de Iesu & Maria, ex il-
lustrissima mihi & omnibus amabi-
li discalceatorum Carmelitana fami-
lia, bono non tantùm Hispaniæ
nostræ, & Italiæ, ac noui orbis, sed
totius Ecclesiæ fundata, in libro de
historia Magni Patriarchæ & Dei
Patris putatiui Iosephi cap. 34. § 3.
fol. 124.

Et quia in eius sanctissima festi-
uitate hæc scribo, & à tenera ætate
in Patrem & protectorem elegi, li-
ceat mihi in eius laudem aliquam
facere digressionem, quamuis pul-
uis & cinis sim, & de illo loqui
vereat, cui veri episcopi Mater
desponsata est. Fidelis seruus (in-
quiunt Bernardus homil. 2. super
Missus. ante finem, & Vigerius in inst.
cap. 20. §. 9. de mysterio Incarnationis)
& prudens, quem constituit Domi-
nus suæ matris solatium, suæ car-
nis nutritium, solum denique in
terris magni consilij coadjutorem
fidelissimum, æterni Patris vicem
gerentem, filij Patrem putatum,
& Spiritus sancti substitutum. et
ideò antequam de vulua matris
exiret, sicut Baptista sanctificatus,
testibus Ioanne Gerson de natiuitate
Virginis, conf. 2. & 3. Iacobo Chryso-
politano in suo Magnificat. Isidoro
de Isolanis in Summ. Iosepho de
Valdiuicello in Iosephina cant. 1. fol. 4.

9 Margarita Confessorum fol. vltim. 299. et virginitate perpetua decoratus: venerabilis Beda lib. 2. in Marcum, cap. 6. in cap. 2. Ioann. & ibi Alcuinus sanctus Anselmus in c. 12. & 13. Matth. ante finem. S. Petrus Chryfolog serm. 175. Petrus Damianus in Epistola ad Nicolaum II. Papam 64. & de laudibus eiusdem Gerson in Iosephina. Vadiuicello vbi supra cant. 4. fol. 44. Margarita supra.

10 Et in caelo in superiori loco cum excellentissimis gloriae dotibus, suis meritis praclarissimis, & dignitatibus competentibus collocatus, iuxta suae dilectissimae sponsae sedem ante omnes habitatores caelestis Sion, sicut maior sanctitate, officii, & dignitatibus; nam licet de Ioanne Baptista dictum sit, nullum eo maiorem surrexisse, intelligitur nullum Prophetam, iuxta illud Lucae capit. 7. vel aliter secundum Gerfonem in sermon. de natiuitate B. Mariae conf. 4. debet intelligi illa praecedentia quoad ecclesiam militantem, vbi nullus maiori festiuitate celebratur, vt ex sequentibus verbis accipitur: ibi: & qui minor est in regno caelorum, maior est eo, &c. Suarez in 3. Diui Thom. 2. q. 29. disp. 8. sect. 2. At verò in triumphanti Ioseph post B. Mariam primum obtinet locum: vt probat Ioseph de Iesu & Maria vbi supra cap. 32. illis verbis: *Segun lo qual es conuiniente que la Virgen este acompagnada en su Ierarquia, y no siendo esta compagna de la humanidad de Christo nuestro Señor, por estar en el trono de lo Diuinidad, hemos de considerar la acompagnada de S. Ioseph, porque a el solo, como a esposo suyo, y Padre putativo de Christo, compete esto entre todos los Angeles, y Sanctos.*

14 Et sicut Beatissimae & immaculatae Mariae sponsae suae cum corpore sanctissimo & anima in caelum

ascendere concessum fuit, sic in Christi resurrectione Diuo Iosepho resurgere permissum, & in filij sui ascensione cum corpore & anima celestem patriam ingredi. Gerson in sua Iosephina, & in sermon. de natiuit. C. Mariae Dionysius Richel lib. 4. de laud. virg. art. 7. Franciscus Suarez tom. 2. quaest. 29. art. 2. disp. 8. sect. 2. Beruard. de Bultis 4. part. sermon. de desponsat. B. Mariae. Margarita Confessorum supra. Diuus Bernardinus Senensis sermon. de S. Iosepho art. 3. cap. 1. & publice Paduae praedicans dixit haec, (vt refert Bustus vbi proxime) In anima & corpore sanctus Ioseph in caelis gloriosus est: in cuius veritatis confirmationem statim miraculose e caelo super caput eius crux descendit deaurata. *Omnes domestici eius vestiti sunt duplicibus,* (inquit Salomon Prouer. vltim.) domestici enim domus Dei, dum vixit in terris, qui nisi Maria & Ioseph, & sic dupliciter sunt vestiti cum duobus gloriae indumentis, cum vno anima, & corpus cum altero: vt sicut in hac vita laboriosa cum Iesu ipse & Maria, sicut domestici in gratia, & sanctissima societate vixerunt; sic in illa gloriosa & semper felici in sempiterna regnant felicitate. Intercede igitur pro nobis, potentissime Pater Christi, & Sponse virginis, vt qui tibi in hac vita subditus esse voluit, & in caelesti tanta gloria collocauit, in hora vltima propitium nobis se ostendat & clementem. Quae omnia amplexus est. R. Pat. Magister Melchior Brieto, ordinis B. Mariae de Mercede redemptionis captiuorum electus episcopus de Paraguay in partibus Indiarum occidentalium, qui ob singularem modestiam, humilitatem, ac amorem regulari statui renunciauit, exemplum dans caeteris Religiosis, vt sicut ille etiam cum esset

merito-

- meritissimus, fecit, ita & alij faciant: in sua Josephina Evangelica pag. 25. pag. 32. pag. 52. & pag. 137. & 188. ex Sanctorum doctrina.
- 19 Ad quaestionem tamen rediens, dico, quod ea de causa episcopi notabili nomine de Segnor honoratur, quia Christi personam repraesentat, & eius locum obtinent, ut satis probatum est: Christus autem Redemptor noster Dominus Iesus appellatur, & sic dicebat Paulus 1. Corinth. 11. ibi: fratres ego enim accepi a Domino, quod & tradidi vobis, quoniam Dominus Iesus in qua nocte tradebatur, hoc est, et segnor Iesus, cuius locum episcopi tenent, & sic tamquam subrogati assumunt qualitatem Principalis, etiam in honore & reuerentia. Argumento, text. in l. decernimus, c. de aqueduct. lib. 11. c. precipimus 93. dist. ibi: tunc enim sicut illius locum tenens honorabitur. Gloss. in c. qua de causa verb. quidquid 2. quest. 4. Gratianus discipulat forens. tom. 2. cap. 284. num. 8. & sic Diuus Ignatius in epistola ad Tralianos admonet, ut omnes suum honorent episcopum sicut Christum; & Apostolum decreto id cautum esse testatur Filescus de sacra Episcoporum autor. cap. 1. §. 1.
- 22 Dicitur episcopus Sacrosanctus, & Deo amabilis. Auth. de sanctiss. Episcop. colat. 9. auth. quomodo oporteat. §. & illud etiam. collat. 2. c. cum Imperator. 85. dist. Bonadilla in politica, cap. 17. lib. 2. num. 10. Agia de exhibend. aux. 3. fundam. Garcia de nobilitate, gloss. 48. §. 3. num. 25.
- 23 Et Religiosissimus: toto titulo de Episcop. & clericis. Lancellottus in temp. lib. 2. c. 5. n. 6.
- 24 Et Reuerendissimus. l. defensores. la 4. c. de defensorib. ciuitat. l. iubemus 17. c. de Episcopali audient. l. cum clericis l. generaliter. c. de Episcopis, & clericis, toto tit. auth. de sanctiss. Episcopi. Archidiaconus in c. generaliter 16. quest. 1. Randei in preludio de dispensationibus. Lancellottus.
- Et membrum praecipuum Reipublicae Christianae. Marius Alterius de censuris tom. 1. lib. 5. cap. 1. disput. 17. col. 1. liter. E.
- Est persona notabilis. Cephalus lib. 3. cent. 359. num. 41. incipit si illustrissimus.
- Est persona honesta. Menochius de arbitrariis, lib. 2. centur. 1. casu 69. num. 3.
- Est persona Magna. Cephalus, tom. 1. lib. 1. cons. 1. num. 57.
- Est persona egregia. l. ad personas. ff. de iureiurando: & ibi Gloss. Archidiacon. & Lancellott. supra. Menoch. ubi prox. casu 70. num. 5. Gambarus de offic. Legati, lib. 2. num. 3. fol. 29. Barbosa in pastot. c. 2. n. 12.
- Est persona excelsa. Cephalus tom. 1. lib. 1. cons. 2. n. 8.
- Est spectabilis. Baldus in l. 1. ff. de offic. praef. prator. & in c. cum accessissent, num. 6. de constitut. Bart. in l. omnes populi, ff. de iustit. & iure. Iason in l. 1. ff. de offic. eius cui mand. num. 3. Peregrinus cons. 1. num. 24. tom. 1. Franciscus de Ponte tom. 1. consil. 14. pro priore Vngariae, incipit ultra alia, num. 26. Antonius Corseti de potest. regia part. 3. num. 13. Casaneus in catal. part. 4. cons. 25. Garcia de nobilitate, gloss. 48. §. 3. num. 55. Siculus de praestant part. 1. basl. 1. num. 43. Lopez in l. 3. tit. 14. part. 4. & in l. 1. tit. 5. p. 3. Lancellott. Archid. & eius Additio- nat supra.
- Est clarissimus, l. ad similitudinem, c. de Episcopis & clericis. Geminianus in c. fin. de sent. & re iud. lib. 6. num. 9. Valencuela cons. 82. incipit in fauorem n. 63. Siculus supra n. 41.
- Et Eminentissimus. Concil. Tolentan. 8. c. 4. & 7. Filescus de sacra Episcoporum.

- scopor. c. 9. §. 9. fol. 101. Quod nomen etiam Romanis Pontificibus tribuitur, iuxta textum in c. ad eminentiam de sentent. excommun.
- 33 Et serenissimus; quod est nomen Regum & Imperiale. Clementin. in plerisque, de elect. & Cardinal. ibi: num. 3. Archidiacon. in c. generaliter 16. quest. 1. Probus in addit. ad prefat. Ioannis Monachi in 6. decret. n. 4. Selua de beneficiis, part. 1. quest. 3. num. 2. Casaneus in catal. p. 4. conf. 25. Bologninus de indulg. num. 21. Lancellott. d. lib. 2. cap. 5. num. 6. Siculus supra num. 20.
- 34 Est par Proconsulibus, & eorum locum obtinet. Couarr. variar. lib. 3. cap. 20. num. 4.
- 35 Est maior Præfide ciuitatis. Angelus Perusinus conf. 276. incipit punctus est talis. num. 2.
- 36 Dignitas Adelantatus Regiæ curiæ æquiparatur episcopali dignitati. Valencuela conf. 82. incip. in fauorem præsid. n. 65.
- 37 Dicitur Prætor ciuitatis, & Magistratus. Gratian. discept. tom. 2. cap. 298. num. 4.
- 38 Et de iure nostro sellama signoria. l. 18. tit. 1. lib. 4. recopilationis. & ibi Narbona gloss. 11. Valencuel. conf. 12. num. 65. Garcia de nobilitate. gloss. 48. §. 3. num. 55.
- 39 Etiam episcopus titularis vocatur Signoria. d. l. 18. & ibi Narbona dic. gloss. 11. & Valencuela d. conf. 82. num. 65. & num. 61. dicit quod episcopus titularis non debet differre ab aliis episcopis respectu tractamenti, & vrbانيتatis. c. legimus 93. dist. Mandosius in reg. 26. cancell. cap. 4. fol. 42. Abbas in c. licet. num. 16. de translat. Episcopi. Zerola in prax. p. 1. verbo Episcopus. n. 30.
- 40 Abbates autem sæculares, ius mitræ & baculi habentes, non vocantur de iure nostro Signoria. Garcia d. gloss. 48. §. 3. num. 63. & ibi dicitur nullo modo posse in sua ecclesia, choro aut Capitulo gestare indumentum murellum, neque rubrum (vulgò capa de coro) sed ornare se indumento nigro, sicuti extra ecclesiam, & relinquere murellum & rubrum episcopis.
- 41 Archiepiscopus noster Toletanus de iure nostro vocatur Signoria illustrissima, etiam si Cardinalitia dignitate non sit decoratus d. l. 18. tit. 1. lib. 4. recopilation. & ibi Narbona gloss. 10.
- 42 Primò quia Patriarcha dicitur, & habet omnia priuilegia quatuor veris Patriarchis concessa: vt Martinus V. Pontifex Maximus suorum prædecessorum vestigia sequens de nouo concessit, anno Domini de 1422. sui Pontificatus anno vndecimo, hisce verbis: nec non omnibus & singulis prærogatiuis, priuilegiis, & insigniis, quæ dictis Patriarchis quomodolibet competere potuerunt, vti & gaudere liberè, licitèque posse. Garcias de Loysa in collect. Concilij Hispania in decret. Gundimari Regis fol. 296. Barbosa in præstoralis tit. 3. c. 7. num. 13. & in d. tit. 3. cap. 1. num. 37. Lancellottus in templo, lib. 2. cap. 3. de Patriarcha. Antonius de Prætoris de iurisdic. Episcopi cap. 6. col. 3. num. 27. multos citat. Rodeanus de simonia cap. 16. num. 5. Speculator in titulo de dispens. §. sanè quoque vers. & nota quod. Filescus de sacra Episcop. auth. cap. 9. §. 7. fol. 105. vbi dicit, se existimare Patriarchæ titulum habere à tempore Concilij duodecimi Toletani.
- 43 Et idèd vtitur Gion more Patriarcharum, hoc est, cruce, ligno transuerso gemino habente cuius lignum superius transuersum breuius est, inferius longius, & quod Patriarchis huiusmodi Gion vti liceat.

ceat: & quid significet tradunt Cuiacius in paralip. ad titulum de foro competenti in c. sanè 3. in fine. Iustus Lipsius in notis ad suos libros de cruce Iayme Bleda in tract. sancta Crucis, cap. 7. Hieronym. Roman. in su Re-publ. Christian. lib. 2. cap. 6. ad finem & lib. 3. cap. 6. ante finem. Barbof. in pastor. tit. 3. c. 1. n. 25.

44

Secundò, quia est totius Hispaniæ Primas. Textus singul. in c. cum longè 63. dist. & ibi Gloss. verbo privilegio. Lancellottus ubi proxim. Mariana in Hispania histor. lib. 6. c. 17. illis verbis: que fue vna prerogatiua, y privilegio de grande importancia, y como abrir las canjas, y hechas los cimientos de la primacia, que esta Iglesia tiene sobre las demas Iglesias de España. Latè idem Mariana lib. 9. c. 19. & in Concilio 17. ex celebratis in Hispania & 6. Toletano inquit Garibay Camaltoa in compendio historial. de España lib. 8. cap. 77. se decreto que los Arçobispos de Toledo fuessen obediçidos por Primados de las Españas anno de 610. idem dicit. lib. 8. cap. 34. anno de 643. ubi, al Arçobispo Don Rodrigo & latè lib. 11. cap. 19. egregiè Filelacus ubi suprà d. c. 9. §. 13. fol. 124. ibi enim probat quòd Archiepiscopus Toletanus per excellentiam vocabatur Archiepiscopus Hispaniæ, id est, Primas totius Hispaniæ.

45
Ioannes
Morenus
de pa-
triarcha-
rum eri-
gine exer-
cit. 32.
ubi egre-
giè.

46

Contrarium probare nititur Augustinus Barbofa in Pastoralis, cuius oppositionibus breuitatis causa non respondeo, ne magnam digressionem faciam: & quia ipsæ per se sine contradictore dilabuntur, & corruunt.

47

Tertiò, quia est Cancellarius maior Castellæ, ex concessione facta Domino Martino eiusdem Ecclesiæ Præsulis: & postea Domino Roderico Ximenez Archiepiscopo

& Cancellario, ab Alphonso Dini Santij el Deseado filio, & Alphonso dicto Emperador de las Españas nepoti, anno Domini de 1213. Mariana ubi suprà lib. 12. cap. 3. hisce verbis: y el dicho Don Alphonso ledio ser Canciller maior de Castilla, para el y sus successores y era el officio maior, y la maior authoridad despues de la del Rey este officio exercian los Arçobispos en lo de Adelante, quando andaban en la corte: si se ausen tanan non brauan, con el beneplacito del Rey, vn tiniente que supliesse sus veces, y despachase los negocios esto se continuo hasta el tienpo del Arçobispo Don Gil de Abbornoz, quando por su ausencia, y por la ausencia de los tienpos se començo adar a quel officio a diferentes personas, sin consentimiento de los Arçobispos, que sin embargo toda via se intitulauan Cancelleres maiores de Castilla.

48

Et quòd hæc dignitas magna sit, & primum locum obtineat post regiam etiam in sedendo. Guillelmus Benedict in c. Rainutius de testam. verbo & vxor. nomine Adelayam. decif. 2. num. 197. fol. 99. Calaneus in catalogo glor. part. 7. considerat. 7. ubi latè.

49

Episcopus est illustris. Textus in c. fin. de sentent. & re iudicat. lib. 6. Gloss. in l. ad similitudinem. c. de Episcopis, & clericis. Gloss. in c. quamquam 2. quest. 7. Bart. in l. omnes populi ff. de iustitia & iure. Gregorius Lopez in l. 11 tit. 5 part. 3. Iason in l. 1. ff. de off. eius cui mand. Tuschus liter. E. conclus. 237. num. 8. Boherius de auth. magni. consil. part. 2. num. 52. Azevedo in l. 1. tit. 5. lib. 8. recopilat. Bertachin. de Episcopis part. 1. num. 12. Archidiacon. & eius Additionator in c. generaliter 16. quest. 1. Lancellottus in templo, lib. 2. cap. 5. §. 4. in prime. Gambarus de off. Legati lib. 2. num. 39. fol. 29. Garcia de nobilitate, gloss. 48.

P

- §. 3. num. 55. Cafaneus in *catal. part. 4. conf. 25.* Probus in *addit. ad prefatium Ioann. Monachi in 6. decretal. num. 4.* Bouadilla in *politica, lib. 2. cap. 17. num. 14. & 15.* Cephalus *tom. 1. conf. 1. num. 34 & conf. 2. num. 13.* Valencuela *conf. 82. num. 63.* Sebastian. de Medicis *de legibus part. 1. quest. 14.* Barbosa in *pastorali c. 2. num. 12.* Barth. ab Horr. in *repertorio Alberici, verbo Episcopus num.*
- Et aliis de causis asserendum est episcopum esse illustrem.
- 50 Primò, quia Præses qui ad multas regendas mittebatur prouincias, erat illustris, clarissimus, excellentissimus, & spectabilis. Cafaneus in *catal. part. 7. conf. 19.* Antonius Corseti *de potest. regia, part. 3. num. 15.* Baldus in *l. omnes populis. ff. de iust. & iure num. 8. & 11.* Iason *ubi supra. num. 3.* Sebastianus Brant. in *rubricar. utriusque iuris, titulo de off. præsidis, in ff.*
- 51 Episcopus est Præses prouinciæ, & de maioribus magistratibus, *c. placuit 6. quest. 3.* Gloss. in *c. 1. off. ordinari. verbo iudicare.* Gloss. in *l. illicitas. ff. de off. præsidis.* Bald. in *l. sine pars. c. de dilationibus.* Tuschus *litera E, conclus. 251. num. 14.* Boherius *supra p. 2. cap. 5. num. 6.* Sebastian. de Medicis. Bouadilla, Garcia *supra.* Mastrillo *de magistratibus, lib. 3. cap. 10. num. 389. tom. 1.*
- 52 Ex quo infero, quòd quemadmodum coram Præsede prouinciæ Prætor iustitiæ baculum portare nequit, *l. final. ff. de off. Proconsulis.* Cafaneus in *catal. part. 4. conf. 25. in fine.* Bertach. in *tractat. de Episcopis, part. 1. lib. 4. num. 5.* Gratianus *discept. tom. 3. c. 467. n. 16.*
- 53 Sic neque coram episcopo, qui Præses prouinciæ dicitur, Prætor iustitiæ baculum portare non debet: præcipuè quando eius domum ingreditur, vt in multis ciuitatibus obseruatur.
- 54 Defensor ciuitatis Præsibus similis erat, & quasi illustris. Iason in *l. 1. ff. de off. eius, num. 13.* Cafaneus in *catal. part. 7. conf. 6.*
- 55 Defensor Episcopus est ciuitatum, & ei assimilatur. Geminianus in *c. Romana de off. ordinarij, lib. 6. num. 6.* Boherius *d. num. 52.* Azeuedo in *l. 1. tit. 5. lib. 8. recopilat. num. 142.* Garcia *de nobilitat. gloss. 48. §. 3. num. 55.*
- 56 Dux, Comes, & Marchio, illustres & spectabiles dicuntur, *l. raptiores. §. sin autem. c. de Episcop. & cleric. c. anteriorum. §. ultimo 2. quest. 6.* Iason in *l. 1. ff. de off. eius, num. 3. & 15.* Bart. in *l. omnes populi. ff. de iustit. num. 10.* Cafaneus in *catal. part. 7. conf. 47.* vbi dicit, quòd Marchiones perpetui æquiparantur Imperatori. Antonius Corseti *de potest. regia, part. 3. num. 13. l. 3. tit. 14. part. 4. & ibi Lupus Boherius de author. mag. consil. n. 109.* Garcia *num. 67. & 68.* Rodericus Suarez *allegat. 6. ante finem vers. 3.*
- 57 Quòd episcopus Dux, Comes, Marchio, & Rex dicatur, tenent. Speculator in *titulo de rescriptis, presentatione §. final. vers. sed numquid.* Cafaneus in *catal. part. 4. conf. 25.* Robertus Marantha in *speculo iuris part. 4. iudiciorum, dist. 5. num. 13.* Text. *singularis in c. duo sunt 12. q. 1.* ibi: his namque sunt Reges. Laucellortus in *templo, lib. 2. cap. 5. num. 6.* vbi dicit, quòd appellatione Episcopi venit Rex, Dux, & Comes. *l. 11. tit. 5. part. 3.* ibi: *Rey offiço de Rey, Arçobispo, u Obispo;* vbi inter Regias personas Episcopus numeratur *facit l. 3. tit. 3. lib. 2. ordin.* Iason in *l. 1. ff. de officio eius, num. 15.* Bart. in *l. omnes populi, num. 8. ff. de iustit. & iur.* Bouadilla

dilla in politica lib. 2. cap. 17. num. 16. Zoral. in prax. verbo Episcopus. part. 1. num. 14. Franciscus de Ponte conf. 14 pro Priore Vngaria. n. 26. tom. 1.

58 Præfectus prætorius non solum dicebatur illustris, sed illustrissimus, l. vnic. & ibi gloss. ff. de off. præfect. prætor. l. defensores la 4. ibi: ad illustrissimam prætorianam potestatem. c. de defensoribus ciuit. l. præcip. §. 1. c. de appellationibus, l. de ordinario 4. c. de off. præfect. prætor. Orientis, & Illiri auct. de appellat. §. illo videlicet, collat. 4. auct. vt ab illustribus, cum gloss. col. 5. Iason in l. 1. num. 2. ff. de off. eius. Bartol. supra. Sculus de præstant. Card. part. 1. basil. 1. num. 42. Corseti de potest. regia, part. 3. num. 15. Probus supra. Lopez in l. 11. tit. 3. part. 3. Casaneus in catal. conf. 2. part. 7. Brant. titulo de off. præfecti prætor. Lancellottus de duello & pace. part. 3. consil. 77. num. 6. incipit, dignitatis quoque.

59 Episcopus Præfectus prætorius dicitur, & ei assimilatur. Nota marginalis in c. quamquam 2. quæst. 7. l. Episcopale 9. c. de Episcop. aud. ent. & ibi Baldus num. 1. l. ad similitudinem, c. de Episcopis & clericis. Gloss. in l. vnic. ff. de off. præfect. prætor. verbo iudicatur. Bart. in rubrica ibi: Iason in l. 1. ff. de off. eius. num. 15. Lopez in l. 66. tit. 5. part. 1. & in l. 11. tit. 5. p. 3. Probus supra. Bouadilla lib. 2. cap. 15. num. 15.

60 Principis Consiliarij dicuntur illustres, l. quisquis 5. c. ad legem Iul. Maiest. & ibi Bart. Iason in d. l. 1. num. 10. Laudensis de consiliarij. 9. 17. Sculus de præstant. basil. 1. part. 1. n. 4. Ioann. de Montaigne de auctor. parlam. part. 1. num. 2. Boherius de auct. magni consilij, num. 2. & 3. Menochius de arbitrar. lib. 2. centur. 1. casu 68. num. 35. Garcia gloss. 48 §. 3. num. 56 & gloss. 35. num. 40. Corseti de potest. re-

gia, part. 3. num. 16. Casaneus in catal. 7. part. conf. 2. & conf. 9. & conf. 13.

61 Nostri autem episcopi sunt Regis consiliarij. l. 31. tit. 3. lib. 2. ordinam. ibi: pero si fuere Obispo porque estos son del nuestro consejo, que remos que puedan estar en el nuestro consejo, quanto ellos quisieren, & ibi Didacus Perez dicit, quod hinc fundatur praxis tituli eorum dicentium, y son del consejo de su Magestad. l. 4. tit. 4. lib. 2. recopilat. Lopez in l. 11. tit. 5. part. 3. & in l. 6. tit. 9. part. 2. Garcia de nobilitate. gloss. 9. num. 49. Bouadilla lib. 2. cap. 17. n. 10. & 15. & cap. 18. num. 61. Parlador. in sex qui centur. quotid. differ. 10. n. 27.

62 Et quod hæc praxis procedat etiam in Regno Neapolitano de llamarse del consejo del Rey. Fauus de Anna conf. 122. num. 30.

63 Ergo Episcopus qui ob suam singularitatem & excelsam dignitatem est illustris, & vt Præses prouinciæ, defensor ciuitatis, Comes, Marchio & Dux, & vt præfectus Prætorius, Regis consiliarius: cuius auctoritatem & excellentiam maximè Principis proximitas indicat, & ita pars corporis Principis dicuntur, l. quisquis, c. ad legem Iuliam maiest. Boherius de auct. mag. conf. num. 3. Montaigne de auctor. parlementor. in princ. Garcia de nobilitate. gloss. 35. num. 40. & gloss. 48 §. 3. num. 56. Casaneus in catal. consil. 13. Redim. de maiest. Principis in gloss. s. d. legibus armatam. summ. 1. num. 103. Lancellottus in templo, lib. 1. cap. 1. §. 3. num. 14. Parlador dict. differ. 10. n. 22.

65 Et vt Rex, qui est superillustris. Iason in l. 1. ff. de off. eius. Baldus in c. cum accessissent, num. 6. de constitut. Abbas in c. solita de maiorit. & obed. num. 1. & ibi Felinus num. 1. Corseti vbi supra part. 3. num. 13. Laudensis de Principibus, quæst. 167. Garcia d. gloss. 48. §. 3. num. 3. Casaneus conf. 1.

66 part. 7. & de iure nostro *Sellama Magestad*. l. 18. tit. 1. lib. 4. *recopilationis*: & ibi *Narbona gloss.* 11. dicendum est, non solum esse illustrem, sed illustrissimum, & superillustrem.

67 Et ideo dicuntur *del consejo de su Magestad*, quod est valde honorificum, & singulare: quia episcopi cum Magnates & Proceres regni sint, & totius regni & Reipublicæ præcipua membra. *Gregorius Lopez* in l. 6. tit. 9. part. 2. *Marius de censuris* lib. 5. tom. 1. cap. 1. *de excommunic. contra offendentes Prelatos*, disp. 12. col. 1. *litera E*, l. 31. tit. 3. lib. 2. ordinamenti:

68 ubi inter Proceres & Magnates primum locum obtinent, & primo referuntur; ibi: *pero si fueren Arçobispos, o Obispos, o Duques, o Condes,*

69 *o Maestros de Ordenes*. Et cum membrorum & Procerum officium sit, Regem adiuuare in omnibus, qui eorum caput est: sic Episcoporum officium erit, quia membra Reipublicæ, & Magnates regni sunt, Regem, qui Reipublicæ & regni caput est, quo maxime possint, ope consilij in rebus arduis adiuuare, sicut membrorum proprium est, capiti subuenire, l. 6. tit. 9. part. 2. ibi: *cabeça del Reyno llamaron los sabias al Rey por las razones, que de suso son dichas,*

70 *e alos omes nobles del Reyno, putieron como miembros, ca a si como los miembros façen al ome a puesto, e fermoso, e se aiuda de ellos, & ibi ellos han de aconsejar al Rey en los grandes fechos, e son puestos para fermoscar su corte, e su Reyno onde son llamados miembros*. Episcopi autem, qui Regis membra sunt, Magnates & Proceres regni sibi tenentur ex officio Regi consule- re, & adiuuare, quia eorum caput est, optimè dicuntur ratione officij & sui muneris, Regij consiliarij, hoc est, *del consejo de su Magestad*.

Parlador. in sesqui centur. differ. 10. num. 27.

71 Vel ideo dicuntur *del Consejo de su Magestad*, quia cum sint Magnates & Proceres regni, antiquitus residerant circa personam Regiam, aliqui Episcopi cum Magnatibus regni consulendi causa, l. 19. tit. 3. lib. 1. *ordinamenti*. ibi: *y entonces que ladieremos siendo vista y aberiguada primeramente la tal causa por los grands y Prelados, y las otras personas que non nos residieren en el nuestro consejo, & ibi, los quales aunque Prelados son tenidos de venir al llamamiento de su Rey, & para le dar consejo: & sic in memoriam sui muneris & antiqui exercitij retinent nomen de *Consejores de su Magestad*.*

S V M M A R I V M.

Episcopi antiquitus eodem cultu venerabantur sicut hodie Papa. num. 1.

Portabantur in densis, sicut hodie Papa. num. 2.

Neque in publico sine sacris symbolis comparebant. num. 3.

Gestabant vestimenta sicut Papa. num. 4.

Episcopus appellabatur Papa. n. 5.

Et Beatissimus. num. 6.

Et sanctissimus. num. 7.

Apostolicus pater. num. 8.

Episcopalis sedes, Apostolica sedes nuncupabatur: & tunc præclarissimis titulis salutabantur. num. 9.

Papa eos vacabat Patres, non fratres. num. 10.

Subscribebant immediatè post Papam ante Cardinales. num. 11.

Episcopi

- Episcopi antiquitus singulari modestia subscribebant. num. 12.
- Et se denominabant seruos seruorum Dei, sicut hodie Papa. num. 13.
- An habuerint aliquando potestatem creandi Episcopos. num. 14.
- Apostoli an successores eligere sibi potuerunt. num. 15.
- Episcopi an Episcopos indignos deponere poterant. num. 16.
- Episcoporum pedes antiquitus fideles deosculabantur, sicut hodie fit cum Papa. num. 17.
- Quomodo adorabantur. num. 18.
- An poterant canonizare Sanctos. num. 19.
- An possint facere solemniter celebrare canonizatos, seu beatificatos ab Ecclesia, & miracula probare: & utrum requiratur populi consensus. num. 20.
- Utrum possint nouum officium constituere in honorem sancti canonizati. num. 21.
- Antiquitus Reges eligebant Episcopos. num. 22.
- Et erant legum conditores. n. 23.
- Episcopi regnum Legionis cum Regno Castella incorporarunt. num. 24.
- Confirmabant Religiones. n. 25.
- Ludouicus de Leon laudatur. num. 26.
- Erant generales omnium Religionum, & admittebant ad professiones, & creabant Abbates. num. 27.
- Utebantur sigillo plumbeo, Effigies Episcopi qualiter sculpi debet. num. 28.
- Coronabant Imperatores, sicut hodie Papa. num. 29.
- Mittebantur ad curias Principum, cum titulo Legati à latere. num. 30.
- Prasidebant in Conciliis generalibus. num. 31.
- Alexandrinus Episcopus vocabatur iudex vniuersalis Ecclesie. num. 32.
- Ansequissus Senonensis Episcopus secundus Papa vocabatur. num. 33.
- Papa Vigius impiè à Iustiniano detentus. num. 34.
- Erant Episcopi antiquitus inquisitores generales. num. 35.
- Nuncij Apostolici quo tempore mitti ceperunt ad Principum curias. num. 36.
- Inquisitores ad quid instituti. n. 37.
- Episcopi an retineant, habeantque omnia priuilegia Inquisitoribus concessa ratione officij. n. 38.
- Libros prohibitos legere an possint Episcopi. num. 39.
- Episcoporum iurisdictio circa hoc non est reuocata. Et utrum in prouincia ubi Inquisitores non sunt, possint Episcopi exercere Inquisitorum officium. num. 40.
- Utrum antiquitus poterant cognoscere de causis laicorum. num. 41.
- Et an in propria causa ius sibi dicere poterant. num. 42.
- Theodorici Regis decretum quale. num. 43.
- Eligebant Papa. num. 44.
- De iure diuino ad Episcopos per-

tinet electio Papæ. num. 45.
Sunt successores Apostolorum. n. 46.
Apostoli Petrum in Principem sibi
assumpserunt. num. 47.
Concilium generale admodum dif-
ficile. num. 48.

Electio Papæ celeriter fieri debet.
num. 49.
Quo anno Cardinales cæperunt eli-
gere Papam. num. 50.
Electio Papæ an ad Cardinales
semper spectet. num. 51.

DE PRISCA EPISCOPORVM VENERATIONE.

CAPVT VNDECIMVM.

XCESSA fuit apud antiquos Episcoporum veneratio, singulari ac præclaro modo exhibitâ, & in tantum obseruata, quoddam eisdem titulis, nominibus, ac priuilegiis, ac etiam eodem cultu venerabantur sicut hodie Papa.

Et quemadmodum hodie Papa in densis portatur, & sanctissimæ Eucharistiæ sacramentum ante se ferri iubet ita in nostra Hispania Episcopi à Diaconis sacris indutis vestibus in densis portabantur, & ante se loco sanctissimi reliquias Sanctorum gestabant: colligitur ex Concilio quinto Bracarensi, & ex Hieronymo Roman. *en su Republica Christiana, lib. 2. cap. 1. ante finem.* Mariana *en la historia general de España, lib. 6. cap. 14. fol. 286.*

Et quod numquam in publicum sine sacris symbolis prodibant. Filefacus *de sacra. Episcoporum. author. cap. 1. §. 2.*

Et eodem vestimento utebantur, colore, & modo, sicut Papa. Ioannes Trullus *in regula canonicor. regular. lib. 1. cap. 13. num. 2.*

Et vocabantur Papæ, tempore

Diui Gregorij, constat ex epistolis Diui Cypriani, Ambrosij, & Hieronymi. Gregorius Lopez *in l. 4. tit. 5. part. 1. Roman. en su Republica Christiana, lib. 3. cap. 5. §. que danos aora, ante finem.* Zerola *in praxi verbo Episcopus, part. 1. num. 13.* Filefacus *de sacra Episcoporum. author. cap. 9. §. 5. fol. 99.* Pineda *en su Monarchia, part. 2. tom. 2. lib. 10. cap. 30. ibi: y porque los Obispos se le parecen en la auctoridad, y cuidado pastoral, y en la santidad que se requiere, para tal officio por esso son a veces llamados Papas. & in d. tom. 2. p. 2. lib. 12. c. 1. §. 2.*

Et Beatissimus, sicut hodie Papa, *c. excellentissimus 11. quæst. 3.* Zerola *ubi supra part. 2. n. 13.*

Et Sanctissimus, *c. studeat, dist. 5. c. illud quoque 71. dist. 1. cum clericis, auth. interdiximus, c. de Episcopis & clericis, auth. de sanctissimis Episcop. collat. 9. clem. 1. de pœnis. & ibi Panoimit. & Cardinalis, num. 3.* Siculus *de præstant. Cardinalium part. 3. basil. 1. n. 9.* Zerola *suprà.* Lancellottus *in templo, lib. 2. cap. 1. num. 6.* Vitalinus *in d. clem. num. 80.* Hofeda *de benefic. incompatibilib. p. 1. n. 5.*

Et Apostolicus Pater: constat ex epistola Purij Episcopi, quæ est *8. in lib. 2.*